

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES
Langestraat 24

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
10 mei 2023

ONS KENMERK
BV23000190/
2300036659

BEHANDELD DOOR
S.C. ten Heuvel/M. Hertzdahl

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER
06-20516434/06-10127463

ONDERWERP

Ontwerpbegrotingen 2024 en jaarrekeningen 2022 gemeenschappelijke regelingen

Geachte leden van de Raad,

Net als voorgaande jaren bieden wij uw raad één integrale raadsbrief aan over de jaarstukken en ontwerpbegrotingen van onze gemeenschappelijke regelingen:

- | | |
|--------------------------------------|---|
| 1. Samen Twente | 5. Veiligheidsregio Twente |
| 2. Stadsbank Oost Nederland | 6. Gemeentelijk Belastingkantoor Twente |
| 3. Regionaal Bedrijventerrein Twente | 7. Openbaar Lichaam Crematoria Twente |
| 4. Technology Base | 8. Omgevingsdienst Twente |
| 9. Recreatieschap Twente | |

Ontwerpbegrotingen 2024

In onderstaande tabel volgt per regeling een samenvatting van de bijdragen, knelpunten door Loon- en prijscompensatie dan wel nieuw beleid. In de bijlage 2 staat per regeling meer achtergrondinformatie, o.a. over het maatschappelijk rendement.

Naam organisatie	Bijdrage 2023	Bijdrage 2024	Verhoging 2024	
			LPO	overige
SamenTwente	8.300.000	9.138.523	360.000	
Stadsbank Oost Nederland	2.748.927	3.421.040	120.113	552.000
Veiligheidsregio Twente	14.383.188	15.120.753	794.247	0
Omgevingsdienst Twente	1.769.000	2.025.000	236.000	0
Recreatieschap Twente	724.829	993.438	71.838	155.972
GBTwente	4.484.000	4.804.000	71.000	0
			1.653.198	707.972

De regelingen Openbaar Lichaam Twente, Technology Base Twente en het Regionaal Bedrijventerrein Twente zijn niet opgenomen in deze tabel omdat er geen financiële effecten zijn voor ons middenkader.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de verhogingen van de gemeentelijke bijdrage in 2024 grotendeels samenhangen met de verhoging van de loon- en prijsindexatie. Een nadere toelichting hierop is te vinden in bijlage 1.

In deze bijlage 1 worden ook de overige spelregels toegelicht. De ontwerpbegrotingen 2024 van SamenTwente, de Veiligheidsregio Twente, de Stadsbank Oost-Nederland, het Openbaar Lichaam Crematoria Twente, Omgevingsdienst Twente, het Recreatieschap Twente en het Gemeentelijk Belastingkantoor zijn opgesteld conform de hiervoor opgestelde spelregels.

Zienswijzen knelpunten ontwerpbegrotingen 2024

Het knelpunt bij de Stadsbank Oost Nederland komt voort uit de invoeren van een nieuw dienstverleningsmodel. Nu de kosten voor het nieuwe dienstverleningsmodel van de stadsbank niet structureel zijn gedekt, achten wij een zienswijze tegen de ontwerpbegroting 2024 zinvol. Wel verwachten wij met de Meicirculaire extra middelen voor de schulpulpverlening. Op dit moment is het niet duidelijk hoeven de gemeente Enschede krijgt. In de Zomernota zijn deze kosten als beleidswens opgenomen.

Het knelpunt bij het Recreatieschap Twente ontstaat door een viertal ontwikkelingen. De stijging van de gemeentelijke bijdrage betreft deels een aantal kosten die samenhangen met de ontvlechting vanuit de Regio Twente zoals de rentelasten van de lening die is aangegaan ter financiering van de overgenomen activa van Samen Twente, de inzet van een eigen externe accountant en lidmaatschappen van de werkgeversorganisatie Samenwerken Gemeentelijke Organisaties (verplicht) en Twentse Kracht. Daarnaast zijn de kosten voor de investeringen horende bij de visie Routenetwerken Twente voor het eerst in de begroting 2024 verwerkt. Deze ambitie is door alle 14 gemeenten omarmd om de regio toeristisch en recreatief te versterken.

Het knelpunt bij het Recreatieschap Twente leidt niet tot een zienswijze. Bij de Stadsbank Oost leidt het wel tot advisering van een zienswijze.

Algemene zienswijze loon- en prijscompensatie

Het totale knelpunt ten aanzien van de loon- en prijsindexatie vraagt wel om een algemene zienswijze vanuit de gemeente. De toegepaste indexaties zijn conform de Twentse afspraken maar zijn dusdanig hoog dat niet voldoende budget beschikbaar is in de reservering voor loon- en prijscompensatie in de Gemeentebegroting 2024.

Daarom stelt het college voor een algemene zienswijze in te dienen bij de ontwerpbegrotingen 2024 van SamenTwente, de Veiligheidsregio Twente, de Stadsbank Oost-Nederland, de Omgevingsdienst Twente, het Recreatieschap Twente en het Gemeentelijk Belastingkantoor ten aanzien van de indexatie voor lonen en prijzen voor 2024.

Het college heeft begrip voor het feit dat de gebruikelijke systematiek is gehanteerd voor het bepalen van de hoogte van de loon- prijscompensatie bij gemeenschappelijke regelingen. Ook is er begrip dat er extra indexatie verrekend moet worden ten aanzien van de begrotingen 2023 omdat deze gebaseerd zijn op de beschikbare indexatiecijfers van Prinsjesdag 2022 (dus voor o.a. de start van de energiecrisis). Het college is echter van mening dat de toekomstige schattingen voor de indexatie van 2024 te hoog zijn. Het is nog maar de vraag is of de lonen en prijzen in 2024 daadwerkelijk in deze omvang gaan toenemen.

De zienswijze luidt dat de vermelde gemeenschappelijke regelingen worden opgeroepen om de indexatie voor 2024 te verlagen zodra blijkt dat daadwerkelijke stijgingen van lonen en prijzen lager zijn dan vergoed in de gemeentelijke bijdragen o.a. nadat er CAO-afspraken zijn gemaakt voor 2024. In afwijking van de Twentse afspraken wordt hiermee niet gewacht tot de indexatie voor 2025 wordt vastgesteld.

Jaarrekeningen 2022

De jaarrekeningen 2022 worden ter kennisgeving aangeboden aan de raad. De rekeningen van Samen Twente, de Veiligheidsregio Twente en het Recreatieschap Twente zijn nog niet voorzien van een (goedkeurende) verklaring van de accountant. Die volgen nog.

Normering topinkomens

Op 31 januari 2022 heeft de raad ingestemd met een herzien beleidskader verbonden partijen. Hierbij is een amendement unaniem aangenomen ten aanzien van de Wet Normering (WNT) Topinkomens. Daarom is in de toetsing van de jaarrekeningen 2022 ook aparte aandacht geweest hiervoor. In het kader van de WNT moet in de jaarrekening een overzicht opgenomen van bezoldiging topfunctionarissen. Uit dit overzicht blijkt dat in 2022 geen topfunctionarissen bij de gemeenschappelijke regelingen zijn aangesteld, of inhuur heeft plaatsgevonden, die een bezoldiging ontvingen dat boven het individueel toepasselijke drempelbedrag lag.

Wijziging begroting 2023

Tegelijkertijd met het aanbieden van de ontwerpbegroting 2024, bieden Samen Twente, het Regionaal Bedrijventerrein en Technology Base begrotingswijzigingen voor 2023 aan. Ook op deze wijzigingen kunnen zienswijzen worden ingediend.

SamenTwente vraagt een zienswijze op een begrotingswijziging voor de uitbreiding van de formatie voor het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag. Deze uitbreiding is noodzakelijk voor het continueren van de meldfunctie waarmee de gemeenten voldoen aan de taken en eisen die vanuit de Wet verplichte GGZ worden gesteld aan deze functie. Het aandeel van Enschede bedraagt € 24.034. Hiervoor is dekking beschikbaar binnen Rijksmiddelen WvGGZ als onderdeel van product Sport & Gezondheid.

De wijzigingen voor het Regionaal Bedrijventerrein en Technology Base komen voort uit de aangepaste grondexploitaties vanuit de jaarrekeningen 2022. Deze zijn beleidsarm.

De voorliggende wijzigingen geven geen aanleiding tot het indienen van zienswijzen.

Oprichting stichting waarborgfonds veiligheidsregio's.

Parallel aan de zienswijzeronde ten aanzien van ontwerpbegrotingen heeft de Veiligheidsregio Twente ook het ontwerpbesluit toegezonden dat ziet op de oprichting van de landelijke stichting waarborgfonds. Deze stichting zal dekking bieden voor in ieder geval de niet-verzekerbare aanspraken na dienstongevallen. U kunt een zienswijze geven over de oprichting van de stichting.

Context

De veiligheidsregio's hebben straks een waarborgfonds waarmee zij gezamenlijk de Landelijke Aanspraken na Dienstongevallen financieren voor zover deze niet verzekerd zijn.

Daarnaast wordt met het expertisebureau risicobeheer (opgericht per 1 juli 2022) behalve een kwaliteitsslag ook een besparing verwacht door één gezamenlijke inkoop van de ongevallenverzekering en het collectief afhandelen en registreren van schades. Het is de verwachting dat de samenwerking in zowel het expertisebureau als het waarborgfonds behalve een kwaliteitsslag op termijn ook tot (aanzienlijk) financieel voordeel voor de deelnemers leidt. Dit voordeel wordt in eerste aanleg gebruikt om het waarborgfonds mee te vullen. De verwachting is dat de veiligheidsregio's hun deelname aan het waarborgfonds kunnen financieren uit hun huidige begroting. Zo ook Veiligheidsregio Twente. Beoogd wordt om het waarborgfonds per 1 januari 2024 operationeel te hebben met het oog op de invoering van de Landelijke Regeling Aanspraken na Dienstongevallen en de ingangsdatum van de gezamenlijke ongevallenverzekering.

Het door de Veiligheidsregio Twente ingediende verzoek om instemming voor de oprichting van een stichting waarborgfonds veiligheidsregio's geeft geen reden de gemeenteraad te adviseren om een zienswijze naar voren te brengen.

Vervolg

Daar waar het door u noodzakelijk wordt geacht een zienswijze te geven, zullen wij met inachtneming van de daarvoor geldende termijnen op basis van het Raadsdelegatiebesluit uw zienswijze kenbaar maken aan het bestuur van de betreffende gemeenschappelijke regeling. De begrotingen worden vastgesteld in de vergaderingen van het algemeen bestuur op:

- Samen Twente: 12 juli 2023
- Stadsbank Oost Nederland: 29 juni 2023
- Regionaal Bedrijventerrein Twente: eind juni/begin juli 2023
- Technology Base: 30 juni 2023
- Veiligheidsregio Twente: 13 juli 2023
- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente: 12 juli 2023
- Openbaar Lichaam Crematoria Twente: 30 juni 2023
- Omgevingsdienst Twente: 8 september 2023
- Recreatieschap Twente: 29 juni 2023

Wij vertrouwen erop u met deze raadsbrief voldoende te hebben geïnformeerd zodat uw raad een voldoende beeld heeft over de algemene financiële en beleidsmatige kaders om een afweging te maken over de ontwerpbegrotingen, dit tezamen met de QuickScan Gemeenschappelijke Regelingen 2023 van de samenwerkende rekenkamers. Op 15 mei wordt deze raadsbrief besproken in de rekeningencommissie en daarna mogelijk in de stedelijke commissie. Ook zal de Twenteraad op 17 mei 2023 een avond organiseren waarbij een aantal regelingen wordt uitgenodigd om vragen te beantwoorden over hun jaarstukken.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)

Bijlage 1 - Financiële achtergronden algemeen

Vanuit de motie sturen op begrotingen van verbonden partijen d.d. 9 juli 2019 is gekomen tot een Twentse samenwerking in sturing door middel van een aantal spelregels voor de Veiligheidsregio Twente, Regio Twente, Stadsbank Oost-Nederland, Openbaar Lichaam Crematoria Twente, Omgevingsdienst Twente en het Gemeentelijk Belastingkantoor. De voorliggende begrotingen 2023 voldoen aan deze spelregels die als volgt luiden:

1. Loon- en prijscompensatie: Voor de looncompensatie is de actuele salarisstaat per eind kalenderjaar het uitgangspunt. Sluit voor de inschatting van de ontwikkeling voor toekomstige jaren aan bij de Macro Economische Verkenning (MEV). Geef daarbij inzicht in de (ontwikkeling van) formatie. Sluit voor de prijsindex aan bij de cijfers zoals het CBS deze in maart (t-1) vaststelt en worden gepubliceerd in de MEV.
2. Weerstandsvermogen voor bedrijfsvoering risico's: Op dit moment houden regelingen voor alle risico's weerstandsvermogen aan. Hiermee wordt mogelijk onnodig vermogen aangehouden. De gemeenschappelijke regelingen dienen over een passende buffer voor bedrijfsvoering risico's te beschikken zodat zij deze zelf kunnen opvangen. Gebruik een kwalitatieve risicoanalyse als basis voor deze buffer.
3. Vervangingsinvesteringen: Maak de vervangingsinvesteringen in de begroting inzichtelijk. Deze investeringen moeten in principe worden bekostigd uit de vrijgevallen budgetten voor kapitaallasten. Mochten deze onverhoopt niet toereikend zijn, dan moet het hogere benodigde bedrag aan kapitaallasten opgenomen en expliciet worden toegelicht. In de begroting van de gemeenschappelijke regeling dient daarnaast een meerjarig investeringsplan te worden opgenomen.
4. Reserves en voorzieningen: De gemeenschappelijke regeling dient te beschikken over een nota van reserves en voorzieningen. Deze nota dient eens per 4 jaar herzien te worden.

Loon- en prijscompensatie:

De bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen stijgen vrijwel allemaal door de toevoeging van de loon- en prijscompensatie. De percentages voor de indexatie zijn vastgelegd conform de spelregels en bedragen 10% voor lonen en 12,7% voor prijzen in 2024. In de loonindexatie is al de stijging vanuit de onlangs gemaakte CAO-afspraken voor 2023 verwerkt.

In de Zomernota 2023 wordt gerekend met looncompensatie voor de gemeente van 5,2% en bedraagt de prijscompensatie 3,2%. De verschillen leiden tot het gemelde tekort van ruim 2 miljoen euro.

De verschillen in indexatiecijfers tussen gemeente en gemeenschappelijke regeling hangen samen met het moment van vaststellen van de percentages. De gemeenschappelijke regelingen moeten al vroeg in het jaar hun begrotingen opstellen en benutten daarvoor de informatie zoals deze is gepubliceerd op Prinsjesdag van het vorige jaar. De gemeente stelt pas later haar middelenkader op en benut de percentages die bij de voorjaarsnota van het rijk worden gepubliceerd. Daarnaast is nog sprake van verrekening van verschillen tussen de verwachte en de gerealiseerde indexatiecijfers uit het vorige jaar.

Het verschil is voor 2024 erg groot vanwege de hoge inflatie en aanzienlijke verwachte loonstijgingen. De gemeente zal in de meicirculaire 2023 nog een aanvullende bijdrage ontvangen voor de sterk gestegen prijzen en lonen in 2022. Naar verwachting is deze echter niet voldoende om alle tekorten voor loon- en prijscompensatie mee op te vangen in de Gemeentebegroting 2024. Het is zeer goed mogelijk dat gemeentebreed niet de gehele loon- en prijscompensatie wordt toegerekend aan de budgetten. In dit geval zal ook niet de gehele indexatie voor de gemeenschappelijke regelingen beschikbaar zijn.

Bijlage 2 – toelichting per gemeenschappelijke regeling:

1. Samen Twente

Maatschappelijk rendement, terugblik 2022

SamenTwente is een gemeenschappelijke regeling van de 14 Twentse gemeenten waarin 3 uitvoeringsorganisaties zijn ondergebracht: de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Twente (GGD Twente), Veilig Thuis Twente (VTT) en de Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente (OZJT).

Daarnaast zijn Kennispunt Twente, Samen14 en Twentse Koers als gast in de organisatie ondergebracht.

SamenTwente staat voor een gezond, veilig en vitaal Twente en draagt bij aan alle thema's (bestaanszekerheid, gezondheid en kansengelijkheid) die voortvloeien uit de missie van ons sociaal domein: 'Iedere inwoner van de gemeente Enschede kan zo zelfstandig, gelukkig en gezond mogelijk leven'.

De gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) Twente is de gezondheidsdienst voor alle inwoners van Twente. De GGD vormt een belangrijke verbinding tussen overheid en gezondheidszorg. GGD Twente maakt zich sterk voor de gezondheid van alle Twentenaren. Kwetsbare groepen hebben hierbij bijzondere aandacht.

GGD Twente heeft een breed scala aan werkzaamheden. Deze komen voort uit de Wet publieke gezondheid of andere wetten of regelingen. Het overgrote deel bestaat uit uitvoerende werkzaamheden, zoals de consultatiebureaus binnen de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast adviseert de organisatie aan de Twentse gemeenten en maatschappelijke partners.

GGD Twente draagt hiermee bij aan de volgende gemeentelijke doelstelling:

Hoofddoel 2. Elke inwoner heeft de mogelijkheid om keuzes te maken die gezond leven makkelijker maken:

Doel 2.1 Iedere inwoner heeft toegang tot een stimulerende leefomgeving

Subdoel 2.1.1 We willen een stimulerende leefomgeving die uitdaagt tot gezond gedrag

Hoofddoel 3. Elke inwoner heeft de kans zich optimaal te ontwikkelen:

Doel 3.1 Iedere jeugdige groeit veilig en stabiel op

Subdoel 3.1.1 Wij willen ouders zo vroeg mogelijk ondersteunen bij opvoedproblematiek

Veilig Thuis Twente (VTT) is het advies- en meldpunt voor Twente met betrekking tot advisering, het opnemen en onderzoek doen naar (signalen) huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit draagt bij aan de aanpak van Huiselijk geweld & Kindermishandeling in de regio Twente. Enschede heeft vanuit haar centrumgemeenterol een wettelijke taak en voert regionaal beleid op de aanpak Huiselijk geweld & Kindermishandeling. Veilig Thuis Twente is onderdeel van deze aanpak. De organisatie VTT draagt bij aan de volgende doelstellingen van Enschede:

Hoofddoel 1. Elke inwoner heeft de mogelijkheid om financiële zekerheid en stabiliteit te hebben:

Doel 1.2 Iedere inwoner heeft een dak boven z'n hoofd

Subdoel 1.2.2 We willen dat er minder mensen gebruik hoeven te maken van de Maatschappelijke Opvang en de Vrouwenopvang en het liefst zo kort mogelijk

Hoofddoel 3. Elke inwoner heeft de kans zich optimaal te ontwikkelen:

Doel 3.1 Iedere jeugdige groeit veilig en stabiel op

Subdoel 3.1.2 Wij willen dat kinderen 'zo thuis mogelijk' opgroeien

De organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente geeft uitvoering aan de samenwerking tussen de 14 Twentse gemeenten op het gebied van jeugdhulp. Door inkoop, contractmanagement, monitoring en expertise t.a.v. jeugdhulp efficiënt te organiseren voor de 14 gemeenten, draagt OZJT bij aan een duurzaam en betaalbaar zorgstelsel in Twente. Een zorgstelsel waarbij inwoners zo zelfstandig en zelfsturend mogelijk thuis kunnen leven en waarin zij dichtbij de juiste en professionele hulp kunnen krijgen. OZJT draagt bij aan de volgende doelstellingen van Enschede:

Hoofddoel 3. Elke inwoner heeft de kans zich optimaal te ontwikkelen:

Doel 3.1 Iedere jeugdige groeit veilig en stabiel op

Subdoel 3.1.1 *Wij willen ouders zo vroeg mogelijk ondersteunen bij opvoedproblematiek*

Subdoel 3.1.2 *Wij willen dat kinderen 'zo thuis mogelijk' opgroeien*

De jaarrekening 2022 laat een voordelig resultaat zien van € 31.000. De grootste afwijking ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door de afboeking van het systeem GGID.

Financiële bijdrage gemeente 2024

De bijdrage voor SamenTwente bedraagt € 9,138 miljoen euro voor 2024 tegenover € 8,3 miljoen euro uit de aangepaste begroting 2023. Grotendeels komt de stijging voort uit de loon- en prijsindexatie waarvoor nog een knelpunt resteert van € 360.000 na toevoeging van de eigen indexering aan de begroting.

In de ontwerpbegroting zijn een tweetal overige wijzigingen opgenomen:

1. Voortzetting Gezonde schoolaanpak: Voorgesteld wordt om de Gezonde School Aanpak voort te zetten na 2023. Hiermee wordt ingezet op een hoger fysiek en mentaal welbevinden van kinderen en jongeren en het versterken van het gezond gedrag bij kinderen en jongeren. Het aandeel van Enschede bedraagt € 43.333. Hiervoor is dekking beschikbaar binnen de middelen voor het Preventieakkoord als onderdeel van het product Sport & Gezondheid.
2. Formatie uitbreiding Meldpunt Zorgwekkend Gedrag: Deze uitbreiding is noodzakelijk voor het continueren van de meldfunctie waarmee de gemeenten voldoen aan de taken en eisen die vanuit de Wet verplichte GGZ worden gesteld aan deze functie. Het aandeel van Enschede bedraagt € 24.034. Hiervoor is dekking beschikbaar binnen Rijksmiddelen WvGGZ als onderdeel van product Sport & Gezondheid.

Financiële ratio's jaarrekening 2022 en ontwerpbegroting 2024

Kengetal	Rekening 2022	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Netto schuldquote	-%	-4%	-4%	-4%	-5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	2-%	-4%	-4%	-4%	-5%
Solvabiliteitsratio	50% (28% gecorrigeerd voor IFT)	25%	24%	25%	25%
Structurele exploitatieruimte	-1%	0%	0%	0%	0%

De ratio's vallen binnen de gebruikelijke normen.

Vervangingsinvesteringen

Vervangingsinvesteringen zijn niet inzichtelijk gemaakt in de begroting. In paragraaf 8.2 Onderhoud Kapitaalgoederen wordt wel melding gemaakt van het feit dat het streven is om de onderhoudstoestand van kapitaalgoederen 'optimaal' te houden. Daarbij gaat het om Gebouwen, Hard- en software en Medische apparatuur. Aangegeven wordt dat afschrijvingskosten geraamd worden in de begroting. Deze zijn niet zichtbaar opgenomen.

Risico's

De weerstandratio bedraagt 0,82 en zit daarmee binnen de bandbreedte van 0,8 - 1,0.

De belangrijkste risico's qua risicowaarde zijn:

- kosten hoog ziekteverzuim (GGD)
- ICT en informatieveiligheid
- Niet verzekerde verplichtingen
- Krapte arbeidsmarkt
- Vervanging door ziekte e/of verloop

Reserves en voorzieningen

De ontwikkeling van de reserves en voorzieningen worden voldoende toegelicht in de jaarrekening 2022. Nut en noodzaak worden niet nader toegelicht.

2. Stadsbank Oost Nederland

Maatschappelijk rendement; terugblik 2022

De Stadsbank geeft uitvoering aan de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs). De Stadsbank draagt zorg voor een stabiele financiële huishouding (uitgaven en inkomsten) door het bevorderen dat cliënten hun inkomsten en uitgaven zodanig in balans krijgen en houden dat het ontstaan van betalingsachterstanden wordt voorkomen. Hierdoor wordt een gedwongen huisuitzetting voorkomen. Het maatschappelijk rendement van de Stadsbank Oost Nederland draagt bij aan het product Inkomensondersteuning van het begrotingsprogramma Vitaal en Sociaal. De Stadsbank geeft ouders die getroffen zijn door de Toeslagenaffaire in Enschede ondersteuning bij het indienen van de private schulden bij de Belastingdienst.

Samen met gemeenten is in meerdere strategiesessies gewerkt aan een gezamenlijke, vernieuwde strategie voor de toekomst van de Stadsbank. Het toekomstprofiel van de Stadsbank is een klant- en resultaatgerichte expertise organisatie in optimale verbinding met en faciliterend naar gemeenten en hun regie op het sociaal domein. Daarmee vergroten we de impact van de dienstverlening van de Stadsbank in het gemeentelijk sociaal domein. Dit is neergelegd in de Strategische Agenda die het Algemeen Bestuur in juli 2022 heeft vastgesteld. Vanuit dit toekomstprofiel zijn voor de uitwerking van de nieuwe dienstverlening en de bekostiging ontwikkelopgaven geformuleerd: De ontwikkelopgave klantreis Vormgeving van de dienstverlening; meer in verbinding met klant (meer aandacht) en gemeente (beter in aansluiting);

- Differentiatie naar lokale situaties volgens de drie neergelegde pakketten;
- De maatschappelijke impact die wordt beoogd en hoe deze gemonitord wordt;
- De financiële impact; rekening houdend met pakketkeuze en afschaalmogelijkheden en -termijnen voor gemeenten en rekening houdend met stabiliteit en continuïteit van de bedrijfsvoering bij de Stadsbank.

Rekeningresultaat 2022: Het gerealiseerde resultaat over 2022 bedraagt € 365.900. Het resultaat komt voort uit een aantal incidentele baten en niet uit de bedrijfsvoering. De BTW-vrijstelling op het onderdeel van het Beschermingsbewind gaat namelijk in met terugwerkende kracht. De jaarrekening 2022 is goedgekeurd door de accountant.

Financiële bijdrage 2024

De bijdrage voor Stadsbank Oost bedraagt € 3,421 miljoen euro voor 2024 tegenover € 2,748 miljoen euro uit de aangepaste begroting 2023. De stijging komt grotendeels voort uit de implementatie van het nieuwe dienstverleningsmodel (€ 552.000), daarnaast wordt de stijging veroorzaakt door de loon- en prijsindexatie (€120.113).

Financiële ratio's jaarrekening 2022 en ontwerpbegroting 2024

Kengetal	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	0%	54%	2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	34%	36%	32%
Solvabiliteitsratio	8%	6%	18%

De kritische grens van de netto schuldquote bedraagt 130%. Daar zit de Stadsbank ver onder.

De solvabiliteit is niet erg hoog. De reserves zijn echter voldoende om de risico's van de SON op te vangen en wordt voldaan aan de vereiste weerstandsratio van minimaal 1,0. Daarnaast beschikt de Stadsbank over voldoende voorzieningen ter afdekking van de risico's vanuit de kredietverlening.

Risico's

Per eind 2021 was de weerstandsratio onvoldoende en bedroeg deze 0,52. Na toevoeging van het positieve resultaat van 365.900 euro over 2022 en de incidentele bijdrage van de gemeente uit de Najaarsnota 2022 is de ratio nu 1,02 en daarmee voldoende. In het AB is afgesproken dat gestreefd wordt naar een weerstandsratio tussen 1,0 en 1,4. Dit wordt door de SON stringent nageleefd zodat de deelnemende gemeente tussentijds 249.800 euro hebben moeten bijdragen vanuit de Najaarsnota. Zonder deze bijdrage zou de weerstandsratio nu 0,8 bedragen terwijl deze al weer naar 1,0 gaat na toevoeging van het begrote resultaat over 2024.

De grootste risico's betreffen fraude(preventie) en informatiebeveiliging.

Vervangingsinvesteringen

De noodzakelijke (vervangings)investeringen zijn verwerkt in de jaarschijven 2024-2027. Deze geschieden hoofdzakelijk op conform het meerjarig onderhoudsbeheersplan.

Reserves en voorzieningen

De reserves en voorzieningen zijn in de jaarrekening 2022 en de ontwerpbegroting 2024 cijfermatig voldoende toegelicht. Nut en noodzaak van de reserves en voorzieningen worden echter niet onderbouwd.

3. Regionaal Bedrijventerrein

Maatschappelijk rendement; terugblik 2022

De ontwikkeling en uitgifte van XL Businesspark draagt bij aan de regionale groei van bedrijven en het creëren van nieuwe banen. Een deel van deze banen kan door Enschedeërs worden ingevuld. RBT draagt binnen de gemeente bij aan de hoofddoelstelling "de bereikbaarheid van banen wordt vergroot" en aan de subdoelstelling 1.03 In Enschede (in dit geval Twente) kunnen bestaande en nieuwe bedrijven groeien en innoveren.

Het merendeel van de bedrijven op het RBT heeft zijn basis in de regio. Deze ondernemers geven aan dat zij zich zonder het RBT met hun activiteiten buiten Twente zouden hebben gevestigd. Het RBT draagt daarmee onomstotelijk bij aan het behoud en groei van werkgelegenheid in de regio Twente.

Ruimte bieden voor bedrijven die groeien is niet alleen van belang voor behoud of uitbreiding van de werkgelegenheid binnen de betreffende bedrijven maar is ook sprake van uitstralingseffecten: groei in één bedrijfstak leidt indirect tot groei in andere bedrijfstakken. Voor de dominante logistieke sector op het RBT wordt aangenomen dat er een multipliereffect is van 1,5. Met andere woorden, de economische structuur van Twente krijgt ook indirect een impuls door de groei die bedrijven op het RBT doormaken.

Grondverkoop aan bedrijven en effect op werkgelegenheid

Het jaar 2022 is voor wat betreft gronduitgifte een absoluut recordjaar geweest voor het XL Businesspark. In totaal werd 29,6 ha aan grond uitgegeven. Tevens is gestart met de nieuwbouw van meerdere bedrijfsgebouwen die in 2023 in gebruik zullen worden genomen. Naar verwachting worden de laatste kavels op het XL Businesspark in 2023 en 2024 afgenomen en bebouwd. Eind 2022 werkten er op het XL Businesspark ca. 1.700 mensen (waarvan 1.000 met een vast en gemiddeld 500 met een flexibel contract). Het aantal medewerkers per 31-12-2022 is minder dan een jaar eerder, met name omdat VDL per november gestopt is met de productie van gasturbines op het XL Businesspark en het merendeel van haar medewerkers heeft overgeplaatst naar VDL ETG aan de Bornsestraat in Almelo. Verwachting is dat VDL andere activiteiten in de vrijgekomen ruimte gaat huisvesten en daarnaast de werkgelegenheid verder zal toenemen door oplevering van de in aanbouw zijnde bedrijfsruimte.

Energieopwekking met zonnepanelen op daken

Zowel reeds gevestigde als nieuwe vestigers hebben erg veel aandacht voor duurzaamheid en circulariteit. Dit betekent dat bij de bouw veel aandacht is voor gebruik van energie en bouwmaterialen en het plaatsen van zonnepanelen op daken. Ook zijn er goede ontwikkelingen op het gebied van groen en circulair bouwen: Het nieuwe pand van Bleckmann is het grootste circulaire distributiecentrum van Nederland, terwijl het pand van Stellar Development/Heembouw een landschappelijke inpassing zal krijgen middels gebruik van een uniek groot "groen scherm" rond de kavel.

De vorig jaar benoemde energiecongestie (meer terug levercapaciteit uit zonnepanelen dan het netwerk aankan) is nog steeds een belangrijk item in gesprekken met netwerkbeheerders, provincie en bedrijven op het XL Businesspark. Verzwaring van het net door Tennet/Enexis wordt niet eerder voorzien dan in 2028. Het opzetten van een Energy Hub met mogelijkheden van optimaliseren van vraag en aanbod in combinatie met (tijdelijke) opslag van energie in batterijen en mogelijk waterstof wordt momenteel onderzocht.

Nieuwe Laad- en Loskade voor duurzamer goederenvervoer over water

In 2013 is op het XL Businesspark een openbare laad- en loskade en containeroverslagterrein opgeleverd. Deze laad- en losfaciliteiten versterken het internationale vestigingsklimaat en worden intensief gebruikt, door logistieke én technologische bedrijven. Het Algemeen Bestuur heeft bij vaststelling van de begroting 2020 besloten om de openbare kade met 150 meter uit te breiden, om de verwachte groei van containerstromen van en naar het XL Businesspark op te kunnen vangen. De nieuwe kade wordt, evenals de huidige kade, geschikt gemaakt voor het laden en lossen van klasse Va schepen met een diepgang van 2,80 m. Hierdoor kan het binnenvaartschip maximaal worden beladen en wordt vervoer over water nog aantrekkelijker. Door goederenstromen over het water af te wikkelen, wordt de A1 bovenregionaal ontlast. Zo wordt een bijdrage geleverd aan regionale, provinciale en nationale duurzaamheidsdoelstellingen. Deze 'modal shift' leidt tot een verbeterde bereikbaarheid van Overijssel en een beperking van de CO2 uitstoot. Daarnaast draagt het project bij aan een versterking van het internationale vestigingsklimaat.

De uitvoering van het project is in het eerste kwartaal van 2022 gestart, na het onherroepelijk worden van de benodigde vergunningen (bouw- en waterwet). Afronding wordt voorzien in 2023.

Financiële bijdrage 2024 e.v.

De gemeente participeert samen met andere partijen voor 23% in XL Businesspark. Hierbij is nog één geldstroom te onderkennen.

Grondexploitatie 2023: Sinds 2022 is sprake van een winstgevende grondexploitatie waardoor binnen de gemeente niet langer een voorziening nodig is. Het BBV schrijft voor dat deze winst geleidelijk wordt genomen, naar rato van de voortgang van het project. Dit op basis van de methode 'percentage of completion', waarbij enkel winst wordt genomen waarover voldoende zekerheid bestaat. Op basis van de door de commissie BBV vastgestelde spelregels wordt in 2022 een winst van € 5,8 miljoen genomen.

De winstuitkering wordt in tegenstelling tot het resultaat van de jaarrekening 2021 niet uitgekeerd aan de deelnemers maar grotendeels toegevoegd aan de algemene reserve binnen RBT. Dit heeft o.a. te maken met een nieuwe lening in 2024. Hierdoor hoeft het RBT lagere kosten te maken voor de financieringsbehoefte (vanwege hoge rentestanden). De winst wordt door deze keuze op een later moment uitgekeerd aan de deelnemers.

Financiële ratio's ontwerpbegroting 2023 en jaarrekening 2022

De financiële ratio's (kengetallen als de netto schuldquote, de solvabiliteitsratio, de belastingcapaciteit en een kengetal dat de boekwaarde van de grondexploitatie uitdrukt als percentage van de totale baten in de begroting) zijn niet opgenomen in de ontwerpbegroting 2023. Een aantal specifieke eigenschappen van de organisatie van RBT maakt dat deze kengetallen voor RBT geen toegevoegde waarde hebben. Zo is RBT volledig met vreemd vermogen gefinancierd, zijn de activiteiten van RBT naar hun aard eindig in de tijd en bestaan de baten en lasten van RBT bijna volledig uit aan de grondexploitatie gerelateerde kasstromen.

Vervangingsinvesteringen

De afgelopen jaren is een voorziening voor (levensduur verlengend) groot onderhoud opgebouwd. Daarmee wordt ook in 2023 rekening gehouden. Reden hiervoor is dat RBT op basis van de gemeenschappelijke regeling verantwoordelijk is voor het onderhoud van de openbare ruimte en moet kunnen aantonen dat hiervoor in dekking kan worden voorzien. De gemeente Almelo heeft bij behandeling van de begroting 2020 voorgesteld om de verantwoordelijkheid voor het groot onderhoud van de openbare ruimte over te nemen. Dat biedt efficiencyvoordelen en tevens hoeft binnen het RBT dan niet langer te worden gespaard voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

In het kader van de evaluatie is besloten om in gesprek te gaan met de gemeente en bedrijven (verenigd in de coöperatie parkmanagement), om te komen tot een nieuwe taakverdeling. Dit met als uitgangspunt dat RBT verantwoordelijk blijft voor het onderhoud van parkmanagement voorzieningen, de coöperatie beheertaken overneemt (op basis van een te sluiten beheerovereenkomst) en de gemeente verantwoordelijk wordt voor het (technisch) groot onderhoud van de openbare ruimte. De tot op heden opgebouwde voorziening voor groot onderhoud wordt dan terugbetaald aan de gemeente Almelo. In de nu voorliggende begroting is verondersteld dat dat in 2024 wordt geëffectueerd.

Risico's

Conform artikel 22 en 27 van de gemeenschappelijke regeling staan de deelnemers garant voor alle verplichtingen van (en delen zij in het resultaat van) RBT, overeenkomstig de vastgelegde verdeelsleutel en dat naast het resultaat van de grondexploitatie jaarlijks een risicoprofiel wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In de berekening is verder rekening gehouden met een risicocorrectie van € 1,9 miljoen, gebaseerd op 10% hogere kosten en 5% lagere opbrengsten. De gehanteerde percentages zijn gelijk aan afgelopen jaar. Voor de opbrengstenraming is een lagere risico-inschatting gehanteerd, omdat deze grotendeels al vastligt in overeenkomsten. Door het toepassen van een risicocorrectie bestaat er een relatief hoge mate van zekerheid dat niet te veel winst wordt genomen. Ter vergelijking: de risico-analyse laat, bij 80% zekerheid c.q. acceptatie van 10% restrisico, een maximale verslechtering van € 1,6 miljoen zien. Gemeente Enschede staat voor 23% garant.

Grondexploitatie

De grondexploitatie is winstgevend. Door hierboven aangegeven is door het toepassen van een risicocorrectie een relatief hoge mate van zekerheid dat er niet te veel winst wordt genomen. De risico's met betrekking tot de gronduitgifte worden steeds kleiner omdat de kavels bijna volledig zijn uitgegeven.

Erfpachtbedrijf

Het erfpachtbedrijf kent jaarlijks een resultaat. Bij vaststelling van de begroting 2018 is besloten om een bestemmingsreserve op te bouwen, waaruit (eventuele) tegenvallers uit de erfpachtexploitatie kunnen worden gedekt. Het afgelopen jaar resulteerde de exploitatie van het erfpachtbedrijf in een positief resultaat van € 1,8 miljoen. Dat is € 0,2 miljoen meer dan begroot. Belangrijkste reden hiervoor is dat de uitgifte sneller verloopt dan begroot.. Op dit moment is voor 51,8 ha gekozen voor betaling van een jaarlijkse canon en daarnaast verloopt de verhuur van de ondergrond van de containerterminal (2,5 ha.) via het erfpachtbedrijf. Om inzicht te krijgen in de benodigde omvang van de risicoreserve is een risico-inschatting uitgewerkt. Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat de huidige bestemmingsreserve (€ 1 miljoen) volstaat om tegenvallers op te kunnen vangen.

Reserves en voorzieningen

Nut en noodzaak van de voorziening onderhoud kapitaalgoederen, parkmanagement, erfpacht en algemene reserve zijn onderbouwd in de jaarrekening 2022.

Parkmanagement

In de overeenkomsten met bedrijven, algemene uitgiftevoorwaarden en statuten van de coöperatie is aangegeven dat de voorzieningen op termijn in erfpacht worden uitgegeven aan de coöperatieve vereniging parkmanagement. Tot die tijd is RBT verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de gerealiseerde voorzieningen (de blusvoorziening en de camera's) en verzorgt RBT de inning van de jaarlijkse contributiebijdrage (Deelcanon B). Bij vaststelling van de jaarstukken 2019 is besloten om een bestemmingsreserve parkmanagement in te stellen, waarin het exploitatiesaldo (het verschil tussen de door bedrijven betaalde contributie en de daaruit verrichte uitgaven) jaarlijks wordt gestort. In 2022 is een positief resultaat van € 424.744 gerealiseerd. Voorgesteld wordt om dit resultaat te storten in de bestemmingsreserve. Dit in lijn met voorgaande jaarrekeningen en de begroting voor 2022.

Investeringsbudget

In 2016 hebben de deelnemende gemeenten en de provincie Overijssel een investeringsbudget ter beschikking gesteld van € 9 miljoen. Dit budget is in de periode 2017 t/m 2021 ingelegd en gestort in de reserve investeringsbudget. In deze periode is in totaal € 3,7 miljoen uit de reserve onttrokken, ten behoeve van de realisering van T-Port Logistic Campus en de vestiging van Bleckmann. Binnen het Algemeen Bestuur en met raden en staten is afgesproken dat het investeringsbudget (door het Dagelijks Bestuur en gemotiveerd) wordt aangewend voor 1. maatwerk in acquisitie en 2. investeringen die het duurzame karakter van het XL Park versterken. Daarbij geldt dat aan een aantal criteria moet worden voldaan. Over nagenoeg alle kavels zijn inmiddels overeenkomsten gesloten met gegadigden. Een bijdrage in acquisitietrajecten is derhalve niet meer aan de orde. Mogelijk ontstaat wel een investeringsbehoefte op het gebied van duurzaamheid. Op dit moment wordt door Firan onderzocht hoe de verschillende duurzame initiatieven op het XL Businesspark zich energetisch tot elkaar verhouden en hoe deze initiatieven met elkaar verbonden kunnen worden (energy hub). Het Dagelijks Bestuur heeft besloten om het investeringsbudget in ieder geval te blijven reserveren binnen RBT, totdat het onderzoek van Firan is afgerond (volgens planning: medio 2023).

4. Technology Base

Maatschappelijk rendement; terugblik 2022

Technology Base (TB) heeft de opgave het gebied van de voormalige militaire luchthaven Twente integraal te ontwikkelen tot een impuls en aanjager voor een economisch sterker en duurzamer Twente. Daarmee draagt Technology base bij aan het versterken van de agglomeratie kracht.

Samen met de stadscampus en Kennispark zorgt Technology Base voor een internationaal aantrekkelijk profiel van onze stad en regio. Technology Base draagt daarmee bij aan de strategische opgave 'Aantrekkelijk Enschede', door het vestiging van bedrijven in het gebied, de groei van banen en het aantrekken en vasthouden van talent.

Resultaat 2022

In 2022 springen de volgende ontwikkelingen in het oog

- Enkele nieuwe bedrijven, onder wie Aeronamics en Mecall, ondertekenden contracten gericht op vestiging (en uitbreiding) op TB.
- In februari 2022 besloot GS om het extern salderen en daarmee ook de koepelvergunning voorlopig 'on hold' te zetten, in afwachting van een nadere juridische onderbouwing. Tot op heden is daarin geen voortgang. Stikstof blijft een belangrijke beperking voor de ontwikkeling van TB.
- De evaluatie van TB vond plaats. Raad en Staten hebben in december 2022 besloten om de conclusies en aanbevelingen van Berenschot te omarmen en deze richtinggevend te laten zijn voor de resterende opgave van Technology Base. De belangrijkste aanbevelingen van Berenschot waren als volgt:
 - Handhaaf het profiel voor Technology Base als basis voor het realiseren van de resterende opgaven;
 - Breng de vestigingsvoorwaarden op orde. Daarbij gaat het om
 - 1) het verruimen - in lijn met het advies van commissie Wientjes - van het bestemmingsplan voor het bedrijventerrein om high-tech-bedrijven beter te kunnen faciliteren;
 - 2) het marktconform maken van de vestigingsvoorwaarden rond erfpacht en parkmanagement en
 - 3) het uitwerken van het toekomstperspectief specifiek voor Twente Airport. De contouren van dat nieuwe perspectief voor Twente Airport heeft de projectorganisatie in

2021 en 2022 gepresenteerd aan het bestuur. Ook maakten deze contouren als bijlage onderdeel uit van het rapport van Berenschot.

- Parallel aan de evaluatie van Berenschot werkte de gemeente Enschede aan de gewenste verruiming van het bestemmingsplan. Alles wijst erop dat de gemeenteraad van Enschede deze wijziging in mei 2023 vaststelt.
- Verder werkte TB in 2022 aan de voorbereiding van besluitvorming inzake de marktconformiteit van het erfpachtstelsel en de parkmanagementbijdrage. In maart 2023 nam het DB daarover besluiten, waarmee deze vestigingsvoorwaarden op orde zijn.
- Het gevolg van dit besluit is dat provincie en gemeente afspraken moeten maken over het toekomstig onderhoud en beheer van TB na liquidatie van de GR. Daarvoor heeft het DB ingestemd met een gezamenlijke routekaart, die in april 2023 respectievelijk mei 2023 in de colleges van GS en B&W ter instemming voorligt.
- Voor de exploitatie van de luchthaven diende zich in 2022 kansen aan om samen te gaan werken met marktpartijen. Begin maart ondertekenden partijen daartoe een intentieovereenkomst. De planning om tot formele samenwerking te komen voorziet in besluitvorming in raad en Staten in oktober 2023.
- De meerjarenbegroting van Twente Airport 2024-2027 is 'beleidsarm'. Deze behoeft bijstelling indien – met of zonder private partijen – het bestuur van mening is dat investeringen in het toekomstperspectief van de luchthaven nodig zijn. Dit wordt in het najaar van 2023 duidelijk (zie ook

Financiële bijdrage gemeente

Het totale financiële resultaat over 2022 voor de gemeenschappelijke regeling TB ziet er als volgt uit:

De resultaten over 2022 zijn op hoofdlijnen als volgt:

Resultaat 2022 jaarschijf	oorspronkelijk begroting 2022	begroting (na wijziging) 2022	Werkelijk 2022	Afwijking to.v. zigde begroting 2022
	2022	2022	2022	2022
Mutatie verliesvoorziening grex	0	0	-278.424	-278.424
Luchthavenexploitatie	-354.582	-652.216	-431.117	221.099
Vastgoedexploitatie	157.644	135.989	165.879	29.890
Totaal	-196.938	-516.227	-543.662	-27.435

* -/- = nadeel

Toelichting grondexploitatie

Afgelopen jaar werd een tekort van € 18,212 miljoen begroot, op contante waarde per 1 januari 2022. Op prijspeil 1 januari 2023 is dat (verhoogd met de disconteringsvoet van 2%) € 18,577 miljoen. De grondexploitatie per 1 januari 2023 sluit op een tekort van € 18,491 miljoen en laat derhalve een beperkte verbetering zien (€ 85.826). Echter doordat TB en ook de beide aandeelhouders in hun begroting geen rekening houden met de oprenting (2% van de voorziening), leidt dit tot een verhoging van de verliesvoorziening ultimo 2022. Op basis van de herziene grondexploitatie 2023 wordt de verliesvoorziening verhoogd met € 278.424 naar € 18,491 miljoen (NCW op 1 januari 2023).

Het financiële kader voor de periode 2023 – 2027 voor de grondexploitatie ziet er als volgt uit:

Exploitatie grondexploitatie jaarschijf	Boekwaarde GREX 31-12-2022	Begroting Oorspronkelijk 2023	Begroting (Gewijzigd) 2023	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Totaal baten	101.084.684	3.525.199	7.632.981	1.888.736	1.869.496	3.141.792	3.159.011
Indexatie baten	0	74.541	2.534	32.868	63.097	131.195	195.468
Totaal lasten	129.828.767	6.887.164	6.409.518	6.500.492	4.117.144	3.369.050	2.777.144
Indexatie lasten		259.362	167.426	385.792	368.314	347.452	367.214
Saldo lasten en baten	-28.744.083	-3.546.785	1.058.572	-4.964.680	-2.552.865	-443.516	210.121
boekwaarde*	-28.744.083						
saldo cumulatief	-28.744.083	-32.290.868	-27.685.511	-32.650.192	-35.203.056	-35.646.572	-35.436.451

*Ex verliesvoorziening

Toelichting Luchthavenexploitatie

Het resultaat van de luchthaven is in 2022 € 431.117 negatief. Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2022 is het structurele verlies van TA € 136.136 lager. Een deel van de lasten (€ 192.537) is aan te merken als incidentele kosten 2022 i.v.m. de extra kosten voor het opstellen van het nieuwe toekomstperspectief. Het structurele resultaat van de Luchthaven is exclusief de incidentele kosten € 238.580 negatief.

Het financiële kader voor 2023 en 2024 - 2027 voor de luchthavenbegroting ziet er als volgt uit:

Exploitatie luchthaven	Werkelijk	Oorspronkelijke	Gewijzigde	Begroting	Raming	Raming	Raming
jaarschijf	2022	Begroting 2023	Begroting 2023	2024	2025	2026	2027
Baten	1.141.907	1.343.615	1.237.562	1.211.313	1.235.539	1.260.250	1.285.455
Lasten	1.573.024	1.573.981	1.957.923	1.523.312	1.606.807	1.620.686	1.806.510
Resultaat	(431.117)	(230.366)	(720.361)	(311.999)	(371.268)	(360.436)	(521.055)
Incidentele lasten	192.538		383.440				
Structurele resultaat	(238.579)	(230.366)	(336.921)	(311.999)	(371.268)	(360.436)	(521.055)

De stijging in 2027 van het exploitatietekort in 2027 hangt samen met de afloop van een 'goedkope' lening. Bij herfinanciering heeft TB naar verwachting te maken met een fors hogere rente.

Toelichting vastgoedexploitatie

De vastgoedexploitatie bestaat uit de huurinkomsten en de kosten van de verhuurde panden. Het resultaat voor 2022 is in lijn met de begroting.

De meerjarige begroting ziet er als volgt uit:

Vastgoedexploitatie	Werkelijk	Oorspronkelijk	Gewijzigde	Begroting	Raming	Raming	Raming
jaarschijf	2022	Begroting 2023	Begroting 2023	2024	2025	2026	2027
Baten	444.175	588.517	567.791	659.991	672.951	686.170	699.654
Lasten	303.949	438.225	314.949	468.295	469.572	470.904	629.942
Resultaat	140.226	150.292	252.842	191.696	203.380	215.266	69.712

Financiële bijdrage 2024 e.v.

We hebben in de gemeentelijke begroting niets begroot voor TB. We hebben alleen de omslagrente meegenomen, omdat we de verliesvoorziening berekenen op netto contante waarde. Het tekort op de grondexploitatie leidt binnen de gemeentelijke begroting tot het verhogen van de verliesvoorziening. Het cumulatieve negatieve resultaat op de Luchthaven en de Vastgoedexploitatie 2022 verrekenet de GR vanaf 2022 jaarlijks met de beide deelnemers. Dit is een wijziging ten opzichte van voorgaande jaren. De jaarlijkse bijdrage aan TB voor het tekort op de luchthaven leidt tot kosten in de gemeentelijke exploitatie.

Financiële ratio's ontwerpbegroting 2023 en jaarrekening 2022

Een aantal specifieke eigenschappen van de TB organisatie maakt dat een aantal in de BBV genoemde financiële kengetallen voor een GR voor TB geen toegevoegde waarde hebben. Zo is TB volledig met vreemd vermogen gefinancierd, zijn de activiteiten van TB naar hun aard eindig in de tijd en bestaan de baten en lasten van TB bijna volledig uit aan de grondexploitatie gerelateerde kasstromen. De kengetallen hebben we om die reden niet opgenomen in deze paragraaf.

Risico's

Zowel het verlies als eventuele (nu nog niet voorziene) tegenvallers worden gedekt door de gemeente en de provincie. Gemeente Enschede staat voor 50% garant.

Risicoreservering t.b.v.	2023	2022
Grondexploitatie	€ 7,8 miljoen	€ 7,8 miljoen
Luchthavenexploitatie	€ 1,2 miljoen	€ 1,2 miljoen
Vastgoedexploitatie	€ 0,3 miljoen	€ 0,3 miljoen
Totaal	€ 9,3 miljoen	€ 9,3 miljoen

De risicoreservering is ten opzichte van vorig jaar niet gewijzigd.

Grondexploitatie (grex)

In de grex voorziet TB een tekort van € 22,1 miljoen op eindwaarde per 31-12-2031. Op prijspeil 1-1-2023 is dat € 18,5 miljoen (uitgaande van 2% discontering). Het resultaat van de grondexploitatie nemen de deelnemers voor hun rekening na afronding van de gebiedsontwikkeling (thans voorzien in 2031). De deelnemers staan borg voor het (jaarlijks herziene) resultaat en de (jaarlijks in beeld gebrachte) financiële risico's.

Om inzicht te krijgen in (financiële) risico's die samenhangen met de grondexploitatie, heeft TB een risicoanalyse uitgevoerd. Hieruit blijkt dat een risicoreservering van € 7,8 miljoen nodig is. Daarbij zijn de meest extreme scenario's buiten beschouwing gelaten ('80% zekerheid'). Belangrijkste risico is dat het niet mogelijk blijkt om stikstofrechten beschikbaar te stellen aan afnemers van kavels. TB kan dan alleen afnemers van kleinere kavels accommoderen. Een ander risico wordt gevormd door niet onherroepelijk worden van het bestemmingsplan voor Van Eck en de omgevingsvergunning voor de Spottershil.

Tegelijkertijd zijn er ook mogelijkheden om opbrengsten te verhogen (zoals meer bouwen op het landzijdige deel en minder op de luchthaven en gebiedsontwikkeling van de TB-eigendommen op Dinkellandse gronden (waar dan een nieuw bestemmingsplan voor moet komen)).

Luchthavenexploitatie

De begroting TA laat in de meerjarenbegroting 2023-2026 een nadelig resultaat zien van € 350.000 per jaar. In de afgelopen jaren is een fors negatiever resultaat gerealiseerd en een risico is dat het resultaat de komende jaren ook hoger uitvalt dan begroot. Dit is aan de orde indien Twente Airport minder landingsgelden, parkeer- en huurinkomsten ontvangt of extra lasten nodig zijn voor planontwikkeling en onderhoud van de baan. TB schat dit risico over de komende 4 jaar in op € 1,2 miljoen (€ 0,3 miljoen per jaar).

Vastgoedexploitatie

De vastgoedexploitatie laat in de meerjarenbegroting 2023 -2026 een voordelig resultaat zien. Dit resultaat hangt voornamelijk samen met de inkomsten uit verhuur van de op het bedrijvenpark verhuurde shelters. Risico is dat leegstand optreedt of de onderhoudskosten hoger uitvallen. Voor de komende vier jaar schat de GR dit in op totaal € 0,3 miljoen.

Grootste risico's

Naast de spreidingsrisico's heeft de GR zogenaamde onzekere gebeurtenissen in beeld gebracht. Dit zijn gebeurtenissen waarmee in de Grondexploitatie TB geen rekening is gehouden, maar die (indien de gebeurtenissen zich manifesteren) wel impact hebben op het resultaat. Deze gebeurtenissen worden in de risicoanalyse meegenomen op basis van 'kans x gevolg'.

De volgende 'onzekere gebeurtenissen' heeft de GR geïdentificeerd:

1. Noodzaak tot beperken programma door het structureel uitblijven van de mogelijkheid tot het 'extern salderen van stikstofemissie'.
2. Noodzaak tot verwijderen 'Spottershill' door nietig verklaren omgevingsvergunning.
3. Vervallen eindbetaling van Eck door het niet onherroepelijk worden van het bestemmingsplan 'Voormalige Vliegbasis Twenthe – Midden'

Beheersmaatregelen

TB maakt zowel voor de grondexploitatie als de exploitatie van de Luchthaven een gedegen risicoanalyse, incl. bijbehorende beheersmaatregelen. Dit heeft TB afdoende geborgd.

Reserves en voorzieningen

TB beschikt niet over reserves en voorzieningen.

5. Veiligheidsregio Twente (VRT)

Maatschappelijk rendement, terugblik 2022

Op grond van de Wet Veiligheidsregio's werken brandweer, politie, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de gemeenten (kolom Bevolkingszorg) samen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Twente (VRT) op het gebied van crisisbeheersing en rampenbestrijding. Brandweer Twente heeft een aantal wettelijke taken in het kader van brand-, crisis- en rampenbestrijding. Met de uitvoering van de wettelijke en niet wettelijke taken door de Veiligheidsregio wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de lokale fysieke en sociale veiligheid.

De jaarrekening 2022 laat een voordelig resultaat zien van € 703.298. Het dagelijks bestuur stelt aan het algemeen bestuur voor om het voordeel (402.355 euro) voor de 4 FLO gemeenten toe te voegen aan de functioneel leeftijdsontslag (FLO) reserves. Deze verplichting voor bijdragen in de bekostiging van functioneel leeftijdsontslag (FLO) vloeit voort uit afspraken die in 2013 zijn gemaakt bij de overdracht van personeel aan de regionale Brandweer. Voor Enschede gaat het om een bedrag van 203.330 euro. Het overige deel van het voordeel wordt uitgekeerd aan de 10 andere gemeenten die geen FLO-verplichtingen hebben.

Financiële bijdrage 2024 e.v.

De bijdrage voor de VRT is voor 2024 begroot op 15.914.832 miljoen euro. In de begroting van de gemeente Enschede is voor 2024 rekening gehouden met een bijdrage van 15.120.734 miljoen euro, dit is inclusief de uitgangspunten voor de loon- en prijscompensatie van de gemeente Enschede; lonen 5,2% en prijzen 3,9%.

Het tekort als gevolg van verschillende uitgangspunten in de loon- en prijscompensatie zorgt ervoor dat er een tekort ontstaat van 794.247 euro.

De begroting van de VRT voor 2024 gaat uit van voorzetting van bestaand beleid binnen de kaders van het door het algemene bestuur vastgestelde beleidsplan 2021-2024 en de vastgestelde meerjarenraming. Uitgangspunt is daarbij dat de loonindexering voor het begrotingsjaar 2024 wordt aangepast van een CPB-grondslag naar een CAO-grondslag. Daarnaast wordt de afschrijvingscomponent van de kapitaallasten geïndexeerd op basis van de gewogen gemiddelde index van het CPB en gaat de VRT er in principe van uit risico's niet optreden of eigenstandig kunnen worden opgevangen.

Financiële ratio's jaarrekening 2022 en ontwerpbegroting 2024

Kengetal	Rekening 2022	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Netto schuldquote	92,5%	112,8%	112,7%	109,0%	104,2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	92,5%	112,8%	112,7%	109,0%	104,2%
Solvabiliteitsratio	2,9%	0,1%	0,2%	1,0%	2,0%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	0%

De toename van de schuldquote is het resultaat van de grote investeringen en de daarvoor benodigde financiering. Na 2024 worden de investeringen lager en daalt ook de schuldquote weer.

De solvabiliteitsratio is ruim beneden de norm die geldt voor een financieel gezonde huishouding. De geraamde afname van het eigen vermogen is deels te verklaren door de uitkering van een deel van het jaarrekeningresultaat 2022 aan de gemeenten. De mutaties in de reserves FLO werken tot en met 2024 negatief door op het eigen vermogen en daarna positief. De begroting is echter wel structureel in evenwicht. Ook is voldoende eigen vermogen beschikbaar om mogelijk tegenvallers mee op te vangen (zie passage over risico's).

Risico's

Eind 2022 is het risicobeeld van de VRT geactualiseerd. Hieruit blijkt dat de VRT voldoet aan de beoogde minimale weerstandsratio van 0,7. De ratio bedraagt 0,77 per eind 2022.

De grootste geïdentificeerde risico's hangen samen met de hogere prijsstijgingen dan indexering inkomsten, exploitatie van de Twente Safety Campus, langdurig verzuim, arbeidsongeschiktheid van het personeel en informatieveiligheid.

(Vervangings)investeringen

In de begroting worden de investeringen uitgebreid toegelicht in een aparte paragraaf.

Materiële vaste activa: De geplande investeringen in 2023 en 2024 leiden tot een aanzienlijke stijging van de waarde van de vaste activa.

Vaste schuld: Voor de grote investeringen in 2023 en 2024 en door de afloop van langlopende leningen, is het noodzakelijk om langlopende leningen af te sluiten voor in totaal € 5 miljoen in 2023 en naar verwachting ca. € 15 miljoen in 2024. Hiermee neemt de vaste schuld per saldo aanzienlijk toe tot en met 2024.

Reserves en voorzieningen

De reserves en voorzieningen zijn in de jaarrekening 2022 en de ontwerpbegroting 2024 voldoende toegelicht. Nut en noodzaak van de reserves en voorzieningen zijn onderbouwd.

6. Gemeentelijk belastingkantoor Twente

Maatschappelijk rendement, terugblik 2022

Door de wettelijke taak belastingheffingen en inning te laten verzorgen door het GBTwente wordt op een effectieve en efficiënte manier uitvoering gegeven aan deze taak. Op deze manier wordt de gemeente Enschede in de gelegenheid gesteld om zich te richten op de ontwikkelingen in de Twentse samenleving. In samenspraak met het GBTwente werken zij ook aan de realisatie in de doelen die de gemeente Enschede heeft ten aanzien van de publieke dienstverlening.

Deze verbonden partij draagt zo via een dienstverlening overeenkomst (DVO) bij aan de doelstelling in onze gemeentebegroting 'Versterking samenwerking bestuur/(regionale) partners'. Deze doelstelling in onze doelenboom heeft als subdoel 'Verbeterde sturing op maatschappelijk rendement samenwerkingspartners door professioneler opdrachtgeverschap'.

De jaarrekening 2022 laat een positief resultaat zien van € 206.593. Dit wordt met name veroorzaakt door voordelen vanwege niet in kunnen vullen vacature en advieswerk. Het positieve resultaat wordt toegevoegd aan de '5% reserve begrote lasten' waardoor deze een positief saldo vertoont van € 649.120.

Financiële bijdrage gemeente 2024

De bijdrage voor de gemeente voor het begrotingsjaar 2024 bedraagt € 4,804 miljoen tegenover € 4,484 miljoen in 2023. De toename bedraagt € 320.000. In de Gemeentebegroting is € 4,733 miljoen euro beschikbaar voor 2024 na toevoeging van de eigen indexering. Er resteert dan een knelpunt van € 71.000.

Financiële ratio's jaarrekening 2022 en ontwerpbegroting 2024

Kengetal	Rekening 2022	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Netto schuldquote	4,33%	1,39%	2,02%	2,20%	3,62%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	4,33%	1,39%	2,02%	2,20%	3,62%
Solvabiliteitsratio	5,80%	7,65%	7,79%	7,93%	8,06%
Structurele exploitatieruimte	1,05%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%

De financiële ratio's, die interessant zijn voor GBTwente, laten een gezonde financiële situatie zien. De solvabiliteitsratio vormt daarop een uitzondering. Deze is relatief laag. Reden is, dat het eigen vermogen van GBTwente door het Algemeen Bestuur is gelimiteerd op 5% van de begrote lasten. Dit is acceptabel, omdat het GBTwente een sluitende begroting presenteert en de deelnemende gemeenten 'borg' staan.

De financiële ratio's 'grondexploitatie' en 'belastingopbrengsten' zijn niet van toepassing voor GBTwente.

Vervangingsinvesteringen

De vervangingsinvesteringen zijn beperkt bij GBTwente. Deze zijn goed inzichtelijk gemaakt in de begroting en allemaal van dekking voorzien. .

Risico's

Het GBTwente voldoet aan de door het Algemeen Bestuur gestelde eisen voor weerstandsvermogen c.q. weerstandsratio. De eigen weerstandscapaciteit van het GBTwente is niet afdoende om de risico's mee op te vangen. De deelnemende gemeenten hebben er voor gekozen dat het GBTwente beperkt aan reservevorming doet. Dat betekent dat de deelnemende gemeenten een deel van de risico's van GBTwente zelf af moeten dekken.

Het grootste risico betreft de sterke toename van het aantal bezwaren in 2023 en het effect hiervan op de exploitatie/bedrijfsvoering in 2024. Nog niet bekend is of de aangekondigde beheersmaatregelen m.b.t. tot de No Cure No Pay bureaus ook adequaat zullen zijn.

Reserves en voorzieningen

De reserves en voorzieningen zijn in de jaarrekening 2022 en de ontwerpbegroting 2024 voldoende toegelicht. Nut en noodzaak van de reserves en voorzieningen zijn onderbouwd.

7. Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Maatschappelijk rendement; terugblik 2022

Het Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT) draagt bij aan onze wettelijke verplichtingen op het gebied van de lijkbezorging. De wettelijke taak van een gemeente beperkt zich echter tot het hebben van minimaal één begraafplaats (of delen van één begraafplaats met andere gemeenten). Het in eigendom hebben van een crematorium is geen wettelijke verplichting voor de gemeente.

De jaarrekening 2022 sluit op een positief resultaat van € 136.053 (€ 136.053 in 2021). Dit resultaat wordt veroorzaakt doordat door de Crematoria Twente BV het basisdividend van € 375.000 is uitgekeerd. Het resultaat wijkt nauwelijks af van het begrote resultaat van € 359.528 voor 2022.

Financiële bijdrage 2024

De gemeente draagt niet financieel bij aan het OLCT. De gemeente raamt wel een jaarlijkse dividenduitkering in haar begroting. De ontwerpbegroting 2024 van het OLCT is opgesteld volgens de gemaakte afspraken inzake de uitkering van het zogenaamde basisdividend van jaarlijks € 375.000 (aandeel Enschede € 112.500). Het positieve saldo ontstaat doordat de gehele winst van de Crematoria Twente BV wordt uitgekeerd aan het OLCT dat enig aandeelhouder is van de BV. Op deze winst wordt een gering bedrag voor kosten (ruim 15.000 euro) van het OLCT (administratie en secretariaat) in mindering gebracht voordat het overige wordt uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

Overigens volgt naar verwachting in 2023 een besluit over een aangepast dividendbeleid bij de Crematoria Twente BV. De dividenduitkering van de BV wordt dan bepaald aan de hand van het resultaat alsook de ratio's waaraan moet worden voldaan voor de banken. Het dividend zal in de toekomst meer kunnen fluctueren dan nu het geval is. Vooralsnog lijkt de dividendopbrengst in lijn te liggen met de bedragen die meerjarig zijn begroot.

Financiële ratio's jaarrekening 2022 en ontwerpbegroting 2024

Kengetal	Rekening 2022	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Netto schuldquote	1%	0%	0%	0%	0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekke leningen	1%	0%	0%	0%	0%
Solvabiliteitsratio	84%	100%	100%	100%	100%
Structurele exploitatieruimte	100%	96%	96%	96%	96%

Gezien de beperkte omvang van de gemeenschappelijke regeling is geen beoordeling en normering van dekengetallen opgenomen.

Vervangingsinvesteringen

Het OLCT doet geen investeringen.

Risico's

Het OLCT beschikt over een gering weerstandsvermogen van 3.689 euro per begin 2023. Dit weerstandsvermogen is gering maar voldoende gezien het feit dat er geen sprake is van risico's in het OLCT. De bedrijfsrisico's zitten namelijk in de Crematoria Twente BV waarvan het OLCT de enige aandeelhouder is. De risico's hier beperken zich tot de BV en het OLCT kan hier niet op worden aangesproken.

Reserves en voorzieningen

Het OLCT beschikt niet over voorzieningen. De twee reserves worden beknopt toegelicht.

8. Omgevingsdienst Twente

Maatschappelijk rendement, terugblik 2022

De Omgevingsdienst Twente (ODT) zorgt voor het toezicht en handhaving van 'complexe' omgevingsvergunningen, het voorbereiden van besluiten met betrekking tot (milieu) inrichtingen en de handhaving bij (complexe) milieubelastende bedrijven. Daarmee draagt ze bij aan de realisatie van een gezonde en veilige leefomgeving. Is grotendeels een wettelijke verplichting.

2022 is een intensief jaar geweest waarin verschillende ontwikkelingen zijn geweest. De uitvraag van producten is weer verder gestegen, waardoor sprake was werkdruk en langere doorlooptijden. Om dit te beheersen zijn out-of-the-box maatregelen (OOTB-maatregelen) genomen. Deze hebben voor een deel gezorgd voor verlichting, maar wordt pas een goede balans verwacht vanaf 2024. De productie is qua uren en productie ruimschoots gehaald. Het traject Herijking Financiering is succesvol verlopen, dit gaat verdere impact richting 2024 hebben.

De opheffing van de kruisfinanciering heeft ervoor gezorgd dat deelnemers de hogere productie financieren. Ook door het inzetten van meerdere bestemmingsreserves is de OD Twente erin geslaagd om een positief resultaat te realiseren van € 399.169. Op landelijk gebied is het Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) opgestart. Dit programma is opgericht naar aanleiding van de aanbevelingen van het rapport van de commissie Van Aartsen. Het beoogde resultaat van het IBP VTH is het merkbaar verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en het verminderen van vermijdbare milieuschade. De OD Twente krijgt middelen om op verschillende pijlers mee te liften en haar eigen kwaliteit te verbeteren. Ten slotte is veel energie gestoken in de voorbereiding van de Omgevingswet. Naast actieve participatie in regionaal verband, heeft de OD Twente op verzoek van de partners ook een pilot opgestart rondom de Omgevingstafel Twente.

Financiële bijdrage 2024

Zoals hierboven aangegeven is de Herijking Financiering succesvol verlopen. De bijdrage van de gemeente Enschede voor 2024 bedraagt € 2,025 miljoen tegenover een bijdrage van € 1,769 miljoen euro in 2023. Na toevoeging van de eigen indexering resteert een knelpunt € 236.000 die samenhangt met loon- en prijsindexatie.

Financiële ratio's ontwerpbegroting 2024 en jaarrekening 2022

Kengetal	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	-/-12%	-/-3%	-/-12%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-/-12%	-/-3%	-/-12%
Solvabiliteitsratio	42%	30%	42%
Structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%

De netto schuldquote is negatief omdat het ODT nauwelijks schulden op haar balans heeft staan. De solvabiliteit voldoet aan de minimale norm van 20%.

Vervangingsinvesteringen

De investeringen bestaan hoofdzakelijk uit investeringen in ICT-hardware en ICT-software en het configureren daarvan. Deze investeringen zijn benodigd om de sturing en ondersteuning van de primaire processen zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Hardware wordt in 3 jaar afgeschreven en overige investeringen worden in 5 jaar afgeschreven, daardoor zijn vervangingsinvesteringen nodig. Reeds bekende investeringen en afschrijvingen zijn meegenomen in de meerjarenbegroting.

Risico's

In de ontwerpprogrammabegroting 2024 komt de weerstandsratio uit op 1,20. Hiermee voldoet het ODT aan de norm tussen 1,0 en 1,4.

De grootste geïdentificeerde risico's die zijn geïdentificeerd en gekwantificeerd zijn:

- Aansprakelijkheid
- Output en personeel (krapte arbeidsmarkt)
- Gewijzigde wet- en regelgeving (o.a. Omgevingswet)

Reserves en voorzieningen

De reserves en voorzieningen worden toegelicht in de jaarrekening 2022. Nut en noodzaak van de reserves en voorzieningen zijn niet onderbouwd.

9. Recreatieschap Twente

Maatschappelijk rendement

Het recreatieschap draagt bij aan aantrekkelijk Enschede. Recreatiepark het Rutbeek biedt met haar omliggende leisure bedrijven, natuur en het gebruik als evenemententerrein een divers en (laagdrempelig) vrijetijdsaanbod voor onze inwoners en regio. Ook bieden deze bedrijven werkgelegenheid. Het recreatieschap beheert, onderhoud en exploiteert het recreatieterrein. Ook het beheer van het routenetwerk voor fietsen, wandelen, mountainbiken en paardrijden dragen bij aan een aantrekkelijke woonomgeving en het versterken van Twente als aantrekkelijke bestemming voor toeristen. Toeristen genereren inkomsten voor ondernemers en instellingen. Daarnaast dragen de routenetwerken ook bij aan de doelstelling om gezondheid te bevorderen vanwege het laagdrempelige karakter. Het recreatieschap wordt ondersteund door een grote groep vrijwilligers (zoals het onderhoud van mountainbikepaden). De gemeente zorgt zelf voor de aanleg en onderhoud van de infrastructuur. Tenslotte verstrekt het Recreatieschap de subsidie aan TwenteMarketing. Twentemarketing draagt bij aan het aantrekken van toeristen naar de regio en het positioneren van de regio als een plek waar je fijn kan wonen en werken. In hun nieuwe visie gaan ze zich meer richten op de Millennial en daarmee dragen zij nog sterker bij aan de opgave voor de aantrekkelijke stad.

Financiële bijdrage gemeente 2024

De bijdrage voor 2024 bedraagt 993.438 euro. Hiermee is de bijdrage € 268.609 hoger dan de € 724.829 bijdrage voor 2023. De grootste stijging (bijna € 72.000) wordt veroorzaakt door het toepassen van de loon- en prijscompensatie-spelregels van de Twentse gemeenten voor verbonden partijen. De gemeentelijke bijdrage stijgt door een viertal ontwikkelingen. Dit betreft een aantal kosten die samenhangen met de ontvlechting vanuit de Regio Twente zoals de rentelasten van de lening die is aangegaan ter financiering van de overgenomen activa van Samen Twente, de inzet van een eigen externe accountant en lidmaatschappen van de werkgeversorganisatie Samenwerken Gemeentelijke Organisaties (verplicht) en Twentse Kracht. Daarnaast zijn de kosten voor de investeringen horende bij de visie Routenetwerken Twente voor het eerst in de begroting 2024 verwerkt. Deze ambitie is door alle 14 gemeenten omarmd om de regio toeristisch en recreatief te versterken. Er is geen aanleiding voor een zienswijze.

Financiële ratio's

Kengetal	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
Netto schuldquote	58%	63%	59%	61%
Solvabiliteitsratio	19%	17%	18%	17%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%

De solvabiliteitsratio is lager dan de zogenaamde signaalwaarde van 20%. Alle kengetallen liggen echter wel in de veilige marge.

Vervangingsinvesteringen

De herinvesteringen worden slechts cijfermatig toegelicht in de concept begroting 2024. Hiervoor zijn voldoende kapitaallasten beschikbaar. In de diverse speerpunten is benoemd dat gewerkt wordt aan meer inzicht in de investeringen.

Risico's

De weerstandsratio bedraagt 1,01 en voldoet hier mee aan de minimale eis van 1,0 (die overigens nog is vastgesteld door het Algemeen bestuur van de Regio Twente).

De grootste risico's zijn:

- Hogere kosten als gevolg van inhuur specialisten vanwege het ontbreken van vrijwilligers.
- Hogere verzekeringspremies als gevolg van schades.

Reserves en voorzieningen

De reserves en voorzieningen zijn in de concept-jaarrekening 2022 voldoende toegelicht. Nut en noodzaak van de reserves en voorzieningen zijn onderbouwd.